

Nyt redskab gør eleverne til kritiske digitale forbrugere

Future Classroom Lab har udarbejdet redskabet TekTjek, som kan bruges til at analysere og diskutere forskellige digitale teknologier fra elevernes hverdag.

Jakob Rohde-Brøndum

Børn og unge er storforbrugere af digitale teknologier, og den naturlige tilgang til teknologier er på mange parametre godt for udviklingen, men når teknologierne nærmest er medfødte, så er der også en risiko for, at mange glemmer at stille spørgsmål til teknologiernes muligheder og risici.

Future Classroom Lab har derfor udarbejdet redskabet TekTjek, som kan få eleverne til at reflektere over de digitale teknologier samt de konsekvenser og muligheder, der følger med. »Unge et produkt af teknologien. De er gode til at konsumere den og tænker måske ikke så meget over den. De bruger den bare og tænker ikke over, hvad konsekvensen af at afgive data fx kan være, så med TekTjek håber vi, at vi kan få unge til at blive kritiske forbrugere og få dem til at forstå teknologien dybere. De skal ikke bare bruge den blindt. De skal være bevidste om, at data er en valuta«, siger Jakob Damgaard Laursen fra Future Classroom Lab, som har været med til at udvikle undervisningsmaterialet.

Værktøj til eleverne

TekTjek er udviklet med inspiration fra bogen "En designtilgang til teknologiforståelse". I bogen, som er skrevet af Ole Sejer Iversen, Christian Dindler og Rachel Charlotte Smith, beskrives DORIT-modellen - Do your Own Research In Technology, som kan bruges til

at afkode digitale teknologier. »DORIT-modellen er rigtig spændende, men mens bogen henvender sig til underviseren, så henvender TekTjek sig direkte til eleverne. Det er et værktøj til undervisningen, som kan være med til at skabe samtale om og refleksion over elevernes brug af digitale teknologier«, påpeger Jakob Damgaard Laursen.

TekTjek indeholder en række spørgsmål, der kan åbne op for disse snakke. Under temaet om "Brug" er der fx spørgsmålene "Hvordan er det meningen, at teknologien skal bruges?" og "Kan den bruges til noget andet end det, den er lavet til?" Spørgsmålene skal få eleverne til at reflektere over, at der er en hensigt med det design, de møder i deres hverdag, og at de samtidig begynder at tænke kreativt og selvstændigt omkring digitale teknologier. »Eleverne lærer fx at vurdere, i hvilken grad de vil udlevere data. Og så kan samtalerne også være med til at få eleverne til at vurdere, om de ønsker at sende et bestemt billede eller skrive noget bestemt, hvis man er usikker på, hvordan den data bliver brugt«, siger Karin Dyrendom fra Future Classroom Lab, som også har været med til at udarbejde TekTjek.

Eleverne lærer at stille krav

Skoleverdenen og politikere har længe diskuteret, hvordan teknologi og teknologifortåelse bedre kan integreres i undervisningen, og i Future Classroom Lab har området stor fokus. IT- og didaktiske konsulenter undersøger, hvordan man kan

Future Classroom Lab har udarbejdet redskabet TekTjek, som kan få eleverne til at reflektere over de digitale teknologier samt de konsekvenser og muligheder, der følger med. Foto: Future Classroom Lab

skabe den bedste teknologiforståelse, og lærere og elever kan deltage i efteruddannelse, kurser og forløb, hvor fokus bl.a. ligger på udvikling af eksperimenterende praksisser.

Future Classroom Lab er en del af EU-samarbejdet European Schoolnet, som i Danmark bliver varetaget af Center for Undervisningsmidler, der er forankret i Institut for Didaktik og Digitalisering på Kø

TekTjek er udviklet med inspiration fra bogen "En designtilgang til teknologiforståelse". Foto: Future Classroom Lab

benhavns Professionshøjskole. Laboratoriet er et fysisk rum, hvor alle faggrupper inden for skoleverdenen kan finde inspiration til teknologiunderstøttede læringsrum. I Future Classroom Lab kan lærere og elever

eksperimentere med de nyeste teknologier.»Nu ved vi ikke, om faget teknologiforståelse bliver til noget, men det kan sagtens integreres i andre fag, og ved at analysere teknologier bliver eleverne også mere be-

vidste om, hvad der skal til for at skabe en god teknologi. På den måde kan vi måske få nogle børn, som vokser op og bliver demokratiske borgere, der kan stille krav til og udvikle teknologier, hvor der også er lægges vægt på værdier og etiske overvejelser. Og her kan TekTjek være med til at perspektivere og måske få eleverne til at kigge kritisk på den allerede eksisterende teknologi, så den måske kan blive endnu bedre«, siger Karin Dyrendom og tilføjer, at der også lægges op til, at læreren skaber noget mere didaktik rundt om temaerne.

TekTjek er plug & play

Værktøjet består af en plakat med 6 hovedtemaer med spørgsmål, som får eleverne til at forholde sig til teknologierne.»Det er meningen, at man plukker en teknologi og så er det en samtaleøvelse, hvor man skal prøve besvare de spørgsmål, der er. Der er ingen speciel rækkefølge, men man slutter altid af med perspektivering. Redskabet er plug & play, men der er ikke en bestemt måde at gøre det på. Og når man har prøvet det nogle gange, kan det være, at man vil tilgå materialet på en anden måde næste gang. Det kan være, at der skal afsættes mere til samtalen eller det kan være, at eleverne selv skal vælge tema«, siger Jakob Damgaard Laursen og nævner digitale hårde hvidevarer som et eksempel på et tema.»Hvad kan et køleskab, som har forbindelse til wifi? Kan det kommunikere med Nemlig.com? Kan det holde øje med udløbsdatoen? Kan det indsamle data om

husstanden, og hvad betyder det? Og vil du aflevere den data til et privat selskab, hvad kan de bruge den til, vil de sælge den data, og hvem ejer den? Der er alle mulige diskussioner«, påpeger Jakob Damgaard Laursen.

Rollespil og TekTjek Monopolet

Ud over de 6 hovedtemaer består TekTjek også af en række små rollespil. Et af rollespillene handler om hvad en sælger vil sige, hvis vedkommende skal sælge en særlig teknologi til dig eller dine forældre? Et andet handler om, at eleverne skal agere deltagere i "TekTjek Monopolet", der sidder klar til at svare på spørgsmål og dilemmaer, der omhandler problematikker i forbindelse med teknologi.

De små rollespil er lavet for at arbejde med analysen på en anden måde end samtale, så man på den måde kan få en mere legende tilgang, der er social involverende, aktiv deltagende og eksperimenterende. Eleverne kan vælge mellem forskellige roller, der har forskellige tilgange til teknologien. Det kan være fx Skeptikeren, Entusiasten, Den Sure osv.»Rollespillene er en didaktisk model, som måske kan få eleverne til at tale mere åbent om emnet. Rollerne tager holdningerne væk fra den enkelte elev, så det ikke er så farligt at tale om«, siger Karin Dyrendom. ●

TekTjek henvender sig mest til elever i udskoling.
Materialet kan hentes gratis på www.futureclassroomlab.dk/tektjek

